

Materiały

ABP JERZY (PAŃKOWSKI)

Rocznik Teologiczny
LXVI – z. 4/2024
s. 795-803
DOI: 10.36124/rt.2024.30

Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025.

Przemówienie rektorskie

**Inauguration of the Academic Year 2024/2025.
Rector's speech**

**Eminencjo,
Ekscelencje,
Magnificencje,
Wielebne Duchowieństwo,
Profesuro, Pracownicy Naukowi, Dydaktyczni i Administracyjni
Drodzy Doktoranci i Studenci,
Szanowni Państwo, Drodzy nasi Goście!**

Im częściej sięgam do Księgi Kaznodziei Salomona zwanej również Księgą Koheleta lub Eklezjasty, tym bardziej przekonuję się, że jest ona skarbnicą uniwersalnych prawd, trafnych aforyzmów i aksjomatów sformułowanych w absolutnie perfekcyjny sposób. Pozwólcie Państwo, że kanwą tegorocznego rektorskiego wystąpienia z okazji Inauguracji Nowego Roku Akademickiego 2024/2025 w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie będzie refleksja Koheleta nad zagadnieniem „właściwego czasu”.

Na wszystko zatem przychodzi czas i wszystko, co się dzieje, dzieje się z woli Bożej „we właściwym dla siebie czasie”.

Upływ czasu jest naznaczony nieuniknioną konfrontacją przeciwnieństw, których Kohelet wyróżnia aż czternaście. Nie chcąc wydłużać swego przemówienia, przytoczę tylko kilka z nich z krótkiego wybiórczego fragmentu jego rozważań. „Wszystko ma swój czas – pisze autor książki – i jest wyznaczona godzina na wszystkie sprawy pod niebem: Jest czas rodzenia i czas umierania, czas sadzenia i czas wrywania tego co zasadzono...czas milczenia i czas mówienia, czas miłowania i czas nienawiści, czas wojny i czas pokoju” (Koh 3,1).

To ostatnie, konfrontacyjne zestawienie, „czasu wojny i czasu pokoju” staje się dziś szczególnie aktualne. W oparciu o nie możemy być zatem pewni, że po wojnie nastanie w końcu czas pokoju na świecie. Miejmy nadzieję, że nastąpi to szybko. Jak najszybciej. To nasza nadzieja, modlitwa i życzenie, przy którym w sposób szczególny zwracam się do licznej grupy naszych studentów z Ukrainy.

Tegoroczna Inauguracja nowego roku akademickiego w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie wpisuje się w wyjątkowy dla siebie czas, w grecki *kairos*, czyli „ten oto czas” lub inaczej mówiąc „właściwą sposobność” i okazję do powiedzenia kilku słów o historii, życiu Akademii i stojących przed nią wyzwaniach. A to wszystko za sprawą przypadającej na rok 2024 70. rocznicy utworzenia naszej Alma Mater.

Dzisiejsza inauguracja to także czas rozpoczęcia nowej kadencji Jej władz powołanych na lata 2024-2028. Dlatego, w tym miejscu pragnę podziękować całej społeczności akademickiej za ogromny kredyt zaufania, jakim mnie Państwo obdarzyliście, powierzając mi drugą kadencję na urzędzie Rektora ChAT. To wielki zaszczyt, ale i wielka odpowiedzialność. Bardzo Wam wszystkim dziękuję i proszę, abyśmy razem dalej pracowali na rzecz naszej ukochanej Akademii.

Kohelet mówił, że jest: „Czas sadzenia i czas wrywania tego, co zasadzono”, co w innym tłumaczeniu ujęto wprost jako „czas sadzenia i czas zbiorów”.

Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie jest godną spadkobierczynią i kontynuatorką działających w okresie międzywojennym na Uniwersytecie Warszawskim Wydziału Teologii Ewangelickiej i Studium Teologii Prawosławnej. Pierwszy rozpoczął działanie w niepodległej Polsce już w 1918 roku, powołanie tego drugiego nastąpiło w pierwszym roku autokefalii polskiego Kościoła Prawosławnego, którego stulecie obecnie świętujemy. I jak autokefalia nierozzerwalnie związane jest z osobą śp. metropolity Dionizego – również pracownika naukowego i profesora UW.

Niestety wybuch II wojny światowej, a następnie zmiany polityczno-ustrojowe związane z nowym ładem wprowadzanym po 1945 roku radykalnie zmieniły organizację szkolnictwa kościelnego. Dotyczyło to wszystkich Kościołów funkcjonujących w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

„Jest czas rzucania kamieniami i czas kamieni zbierania...”

Już latem 1945 roku, okazało się, że władze państwowe planują głęboką reformę w strukturach akademickiego nauczania teologii. Dążyły one do wyprowadzenia z Uniwersytetów Warszawskiego i Jagiellońskiego zarówno Wydziału Teologii Katolickiej i przekształcenia go w osobą uczelnię, jak i Wydziału Teologii Ewangelickiej z Uniwersytetu Warszawskiego z tym samym zamierzeniem. Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego, wraz z zakończeniem wojny, w ogóle nie otrzymało zgody na wznowienie swej działalności dydaktyczno-naukowej.

Wszystkie wspomniane wydziały teologiczne były nie tylko integralną częścią życia uniwersyteckiego, ale też w ramach obu Uniwersytetów, zrodziły wybitnych naukowców, którzy pozostawili bestselerowe do dziś publikacje naukowe, będące wynikiem ich niezwyklej pracy badawczej. To były również, co warto podkreślić, wydziały umiędzynarodowione. Prawie wszyscy ich wykładowcy władali kilkoma językami obcymi,

a ich naturalna znajomość języków klasycznych i starożytnych stanowiła dodatkowy atut ówczesnej kadry akademickiej.

„Ma swój czas burzenie oraz ma swój czas budowanie...”

Po latach starań udało się skłonić władze komunistyczne, aby dla Kościołów mniejszościowych utworzyć odrębną szkołę wyższą, której nadano nazwę „Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej (ChAT). Rozważano również inną nazwę, „Akademia Ekumeniczna”, jednak ostatecznie pozostano przy tej pierwszej.

Akademia zainaugurowała swój pierwszy rok akademicki 3 listopada 1954 roku, a więc prawie dokładnie 70 lat temu. Początkowo była to uczelnia dwusekcyjna, gdzie obok Sekcji Teologii Ewangelickiej, zorganizowano również Sekcję Teologii Starokatolickiej. Niestety ówczesne władze nie zapewniły dla nowo powołanej uczelni odrębnego budynku. Jej siedzibą zatem stał się zakład opiekuńczy „Tabita” w Skolimowie-Chylicach pod Warszawą, należący do warszawskiej parafii luterańskiej Św. Trójcy. W budynku tym, obok domów dziecka i seniora, mieściła się również studencka bursa. Dzisiaj z wdzięcznością trzeba odnotować, że 21 października 1954 roku Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego podjął decyzję o „wyłożeniu do zwrotu kwoty potrzebnej na adaptację „Tabity” na potrzeby uczelniane. Już 16 listopada 1954 roku ówczesne Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego wydało dokument stwierdzający, że Chrześcijańska Akademia Teologiczna jest państwową szkołą wyższą. Na jej czele stanął Dziekan nieistniejącego już wtedy Wydziału Teologii Ewangelickiej UW ks. prof. Wiktor Niemczyk, a pierwszym prorektorem został ks. dr. (później ks. bp) Andrzej Wantuła.

Mimo swego bogatego dorobku naukowo-dydaktycznego, wybitnych profesorów UW takich, jak chociażby męczennik z Auschwitz – święty Kościoła Prawosławnego - ks. archimandryta prof. Grzegorz Peradze, Kościół prawosławny w okresie powojennym, i to dopiero od 1951 roku, mógł realizować swoją politykę edukacyjną jedynie na poziomie

funkcjonującego w Warszawie Prawosławnego Seminarium Duchowego. W wyniku negocjacji kierownictwa ChAT i władz Kościoła prawosławnego oraz na mocy zarządzenia Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 lipca 1957 roku, w ChAT została utworzona Sekcja Teologii Prawosławnej, co nadało Akademii już nie tylko międzywyznaniowego, lecz także ekumenicznego charakteru, który cechuje naszą Alma Mater do dnia dzisiejszego.

Poza siedzibą w Chylicach, zajęcia odbywały się również w Prawosławnym Seminarium Duchowym w Warszawie przy ulicy Paryskiej 27. W 1959 roku wznowiono publikację „Rocznika Teologicznego”. W 1965 zaś roku przeprowadzono pierwszy przewód habilitacyjny późniejszego profesora, a także zwierzchnika Kościoła Metodystycznego w Polsce i Prezesa PRE.

1 października 1968 roku to dzień, kiedy Chrześcijańska Akademia Teologiczna przeniosła się do budynku przy ulicy Miodowej 21C w Warszawie. O wydarzeniu tym tak w pisał wybitny profesor naszej uczelni śp. Janusz Maciuszko: „ChAT mogła powoli wchodzić w krwiobieg nauki polskiej, jej studenci i profesorowie integrować się z substancją kulturalną i naukową miasta”.

„Jest czas rozdzierania i czas zszywania...”

Przemiany ustrojowe 1989 roku pozwoliły wszystkim uczelniom, w tym teologicznym, rozszerzyć zakres ich autonomii. W 1991 roku przyjęto nowy statut uczelni, a także zatwierdzono szereg stosownych regulaminów. Autorytet uczelni wzrastał, co skutkowało nawiązaniem nowych kontaktów międzyuczelnianych w kraju i zagranicą. 1 października 1991 utworzono na Wydziale Teologicznym Ekumeniczny Instytut Pedagogiczno-Katechetyczny. Były to czteroletnie studia magisterskie na kierunku teologia w zakresie pedagogiki religijnej. Łącznie w latach 1992-1994 studium ukończyło 300 absolwentów. 1 marca 1994 roku w związku z uzyskaniem właściwej liczby profesorów ChAT otrzymała

prawo organizacji Studium Doktoranckiego. Dzisiaj to uczelnia publiczna posiadająca dwa wydziały z prawem doktoryzowania i procedowania habilitacji na każdym z nich.

Pod koniec XX wieku miało miejsce kolejne bardzo ważne wydarzenie w historii uczelni, związane z unormowaniem jej sytuacji prawnej. Otóż pod przygotowanym przez posła Sejmu II kadencji Tadeusza Jacka Zielińskiego, obecnie profesora i prorektora ChAT, projektem poselskim ustawy o Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie, podpisało się 67 posłów, natomiast sama ustawa została uchwalona przez Sejm 16 marca 2000 roku. Stała się ona filarem funkcjonowania Akademii na kolejne 20 lat!

27 listopada 2020 roku Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie gwarantującą coroczne dofinansowanie, oprócz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, również ze strony właściwego ministra do spraw wyznań i mniejszości narodowych.

„Jest czas biadania i czas płasania...”

Jedną z głównych bolączek Akademii przez pierwszych kilkanaście lat XX w., ograniczającą jej działalność i rozwój, pozostawał brak własnej siedziby. Jej budowa stała się możliwa dzięki działaniom zainicjowanym przez śp. Rektora i mojego poprzednika na stolicy biskupiej we Wrocławiu, abp. prof. Jeremiasza. Ale faktem stała się dopiero w okresie, kiedy uczelnią kierował mój bezpośredni poprzednik ks. dr hab. Bogusław Milerski, prof. ucz. Dzięki zaangażowaniu wielu osób budowa została zrealizowana. Środki na zakup działki, dokonany w 2011 r., i na samą budowę pochodziły z budżetu państwa. Po wieloletnich zabiegach, w latach 2017-2018 uczelnia wybudowała nową, własną siedzibę, usytuowaną przy ul. Władysława Broniewskiego 48 w Warszawie.

W lutym 2017 r. rektor Akademii ks. dr hab. Bogusław Milerski, prof. ucz., podpisał umowę z generalnym wykonawcą. Koszt inwestycji

wyniósł 33 mln złotych. 4 października 2018 r. dokonano uroczystego otwarcia i poświęcenia budynku. Było ono połączone z inauguracją roku akademickiego 2018/2019.

W tym nowoczesnym, w pełni dostosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami gmachu, znalazły się: obszerna aula (w której się dziś spotykamy), nowoczesne, wyposażone w sprzęt multimedialny audytoria, pracownie metodyczne, laboratoria językowe, laboratoria informatyczne, Akademickie Centrum Sportu, pracownia Lego Education-Makerspace powstała dzięki współpracy Wydziału Nauk Społecznych z Fundacją Ale Nauczanie i AKCES Edukacja propagującą metodykę nauczania problemowego i STEAM w edukacji szkolnej.

Kohelet mówi również, że jest: „...czas milczenia i czas mówienia...”

Chrześcijańska Akademia Teologiczna pierwotnie powstała przede wszystkim by nauczać teologii i teologów kształcić. Z czasem zakres działania poszerzono. A dziś Wydział Nauk Społecznych jest drugim płucem Akademii, bez którego trudno sobie wyobrazić jej funkcjonowanie, życie i rozwój.

Jako przedstawiciel środowiska teologicznego, mogę z całą odpowiedzialnością stwierdzić, że Wydział Nauk Społecznych ma w obecnej rzeczywistości edukacyjnej trudniej, mimo że uprawia powszechnie obecną dziedzinę nauki. O tym wydziale trzeba mówić jak najwięcej, bo dzięki ciężkiej pracy jego kadry dydaktycznej i studentów, w pełni na to zasługuje.

Dla teologii lepszy jest zawsze „czas milczenia”, bo teologia broni się sama przede wszystkim na poziomie metafizycznym i duchowym. Teologia nie może być naukowym hobby, nie można jej „ot tak” porzucić ani o niej zapomnieć. Nieuprawnionym jest też stwierdzenie „kiedyś studiowałem teologię”, bo teologiem jest nie ten, kto studiował, ale ten kto naprawdę się modli – jak przekonuje Ewagriusz z Pontu. Kształcimy

studentów z jej zakresu, ponieważ jest ona matką wszystkich innych nauk, chociaż dzisiaj często kwestionowana jest nawet zasadność jej naukowego statusu.

„Jest czas chowania i odrzucenia...”

W jednym z wywiadów, udzielonych w 2007 roku tygodnikowi „Przekrój”, przedstawiciel świata nauki Richard Dawkins, promując swoją książkę „Bóg urojony”, powiedział: „Wśród ludzi, którzy w jednakowym stopniu mają dostęp do nauki i wiary w Boga Stwórcę, ci, którzy wybrali wiarę są głupszy” (2007, 519). Podobnych wypowiedzi i prowokacji jest dzisiaj coraz więcej.

Szanowni Państwo zróbmy wszystko, aby cechą XXI wieku była obiektywna i kognitywna wiedza, daleka od krzywdzących stereotypów i powielanych ze słyszenia absurdałnych teorii. Wiele mówimy o obiektywnej prawdzie, dobrze wiedząc, że nie jesteśmy w stanie jej zdefiniować w tym świecie. Może dlatego warto wsłuchać się w słowa Wierchowińskiego – bohatera „Biesów” Dostojewskiego, który mówił: „Czy wie pan, drogi przyjacielu, że prawda jest zawsze nieprawdopodobna? Aby nadać jej cechy prawdopodobieństwa, trzeba koniecznie dodać do niej trochę kłamstwa”. Sam Dostojewski natomiast wychodzi jeszcze dalej i jakby rozszerzając myśl Pierwszego Listu św. Jana stwierdza: „gdyby mi ktoś udowodnił, że Chrystus jest poza prawdą i rzeczywiście tak było, że prawda jest poza Chrystusem, to wołałabym pozostać z Chrystusem, niż z prawdą”.

Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, jako uczelnia publiczna, jest przestrzenią spotkania i dialogu trzech tradycji wyznaniowych, a w istocie trzech odrębnych mentalności konfesyjnych: ewangelickiej, starokatolickiej i prawosławnej. To wszystko harmonijnie koegzystuje z przestrzenią kształcenia humanistycznego i społecznego. Jest zatem uczelnią otwartą na dialog, który, znajduje się dzisiaj w głębokim kryzysie. Kiedyś wspomniany już śp. arcybiskup Jeremiasz

(Anchimiuk) tak powiedział o naszej akademii: „Chrześcijańska Akademia Teologiczna jest sprawdzoną przez lata społecznością, w której różnorodność poglądów jest faktem”.

Szanowni Państwo! Drodzy Doktoranci i Studenci!

Otwieramy nowy rok akademicki, bo nadszedł na to „właściwy czas”. Wkraczamy w czas wytężonej pracy i nauki. Szczególnie serdecznie witam studentów i doktorantów pierwszych roczników obu wydziałów i dziękuję za wybór naszej uczelni. Studentom Wydziału Nauk Społecznych życzę pogłębionej refleksji nad człowiekiem, studentom teologii zaś poznawania jej piękna, głębokiej wiary w Boga i świadomości, że teologia to nie tylko nauka, ale i realne życie. Jeśli będziecie nią żyć, przekonacie się, że jest ona również przepiękną i pełną sensu nauką i matką wszystkich nauk.

Wszystkim Państwu bardzo dziękuję za uwagę oraz udział w naszej inauguracji.

CHRZEŚCIJAŃSKA AKADEMIA TEOLOGICZNA
w WARSZAWIE

Rok LXVI

Zeszyt 4

ROCZNIK TEOLOGICZNY

WARSZAWA 2024

REDAGUJE KOLEGIUM

dr hab. Jakub Sławik, prof. ucz. – redaktor naczelny

dr hab. Jerzy Ostapczuk, prof. ucz. – zastępca redaktora naczelnego

prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński

dr hab. Borys Przedpełski, prof. ucz.

dr hab. Jerzy Sojka, prof. ucz. – sekretarz redakcji

MIĘDZYNARODOWA RADA NAUKOWA

JE metropolita prof. dr hab. Sawa (Michał Hrycuniak), ChAT

abp prof. dr hab. Jerzy Pańkowski, ChAT

bp prof. ucz. dr hab. Marcin Hintz, ChAT

prof. dr hab. Atanolij Aleksiejew, Państwowy Uniwersytet w Petersburgu

prof. dr Marcello Garzaniti, Uniwersytet we Florencji

prof. dr hab. Michael Meyer-Blanck, Uniwersytet w Bonn

prof. dr hab. Antoni Mironowicz, Uniwersytet w Białymstoku

prof. dr hab. Wiesław Przyczyna, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

prof. dr hab. Tadeusz Stegner, Uniwersytet Gdański

prof. dr Urs von Arx, Uniwersytet w Bernie

prof. dr hab. Piotr Wilczek, Uniwersytet Warszawski

Redakcja językowa – Kalina Wojciechowska
Korekta tekstów angielskich – Karen Wasilewska
Skład komputerowy – Jerzy Sojka

BWHEBB, BWHEBL, BWTRANSH [Hebrew]; BWGRKL, BWGRKN, and BWGRKI [Greek]

PostScript® Type 1 and TrueType fonts Copyright ©1994-2013 BibleWorks, LLC.

All rights reserved. These Biblical Greek and Hebrew fonts are used with permission
and are from BibleWorks (www.bibleworks.com)

ISSN 0239-2550

Wydano nakładem
Wydawnictwa Naukowego ChAT
ul. Broniewskiego 48, 01-771 Warszawa, tel. +48 22 635-68-55
Objętość ark. wyd.: 8,5. Nakład: 100 egz.
Druk: druk-24h.com.pl
ul. Zwycięstwa 10, 15-703 Białystok

SPIS TREŚCI

IN MEMORIAM

Ks. Waldemar Preiss	651
Prof. dr hab. Karol Toeplitz.....	653

ARTYKUŁY

ALEKSANDR VLADIMIROVIČ SIZIKOV, <i>Cultural Adaptation in Ancient Translations of Ben Sira</i>	655
KAZIMIERZ PEK, <i>Towards a Theology of the Intercession of the Holy Spirit. Pneumatological and ecumenical inspirations of Augustine of Hippo in letter 130</i>	673
ANDRZEJ BACZYŃSKI, <i>Istota sakramentu i wynikająca z niej mistyczna ważność sprawowanych sakramentów Cerkwi prawosławnej</i>	691
ARTUR ALEKSIEJUK, <i>Zapłodnienie pozaustrojowe z perspektywy Kościoła prawosławnego</i>	721
ANNA RYGOROWICZ-KUŹMA, <i>O zapożyczeniach greckich w polskiej terminologii prawosławnej</i>	759
RENATA ERNST-MILERSKA, <i>Szkoły ewangelickie w kontekście pluralistycznego środowiska edukacyjnego</i>	775

MATERIAŁY

ABP JERZY (PAŃKOWSKI), <i>Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025. Przemówienie rektorskie</i>	795
DOROTEUSZ SAWICKI, <i>100-lecie autokefalii Kościoła prawosławnego w Polsce</i>	805

KRONIKA

Międzynarodowa Konferencja Naukowa <i>Przemiany Ekumenizmu</i> (8 marca 2024) (JERZY SOJKA)	821
Seminarium ze studentami Uniwersytetu w Paderborn (20-21 marca 2024) (JERZY SOJKA).....	825
Symposium naukowe „Józef Padewski: Polak – Biskup – Męczennik” (10 maja 2024) (DAMIAN HERATYM).....	827

<i>X Ekumeniczne Forum Katechetyczne (24 maja 2024)</i> (ELŻBIETA BYRTEK).....	829
<i>Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025 w 70. rocznicę utworzenia Akademii (8 października 2025)(JAROSŁAW ZABROCKI).....</i>	833
<i>Ogólnopolska Konferencja Biblijno-Misjologiczna „Biblia-Dialog-Kultura” (7 listopada 2024) (KONRAD BUZAŁA).....</i>	837
Wykaz autorów	840
Recenzenci <i>Rocznika Teologicznego</i> w roku 2024	841

Contents

IN MEMORIAM

Ks. Waldemar Preiss	651
Prof. dr hab. Karol Toeplitz.....	653

ARTICLES

ALEKSANDR VLADIMIROVIČ SIZIKOV, <i>Cultural Adaptation in Ancient Translations of Ben Sira</i>	655
KAZIMIERZ PEK, <i>Towards a Theology of the Intercession of the Holy Spirit. Pneumatological and ecumenical inspirations of Augustine of Hippo in letter 130</i>	673
ANDRZEJ BACZYŃSKI, <i>The Essence of the Sacraments and the Consequent Mystical Validity of the Sacraments of the Orthodox Church</i>	691
ARTUR ALEKSIEJUK, <i>The extracorporeal fertilization (IVF) from the perspective of the Orthodox Church</i>	721
ANNA RYGOROWICZ-KUŹMA, <i>About Greek borrowings in Polish Orthodox terminology</i>	759
RENATA ERNST-MILERSKA, <i>Protestant schools in the context of a pluralistic educational environment</i>	775

MATERIAŁY

ABP JERZY (PAŃKOWSKI), <i>Inauguration of the Academic Year 2024/2025. Rector's speech</i>	795
DOROTEUSZ SAWICKI, <i>Celebrating the centenary of the Orthodox Church's autocephaly in Poland</i>	805

CHRONICLE

<i>International scientific conference „Transformations of ecumenism” (8th March 2024) (JERZY SOJKA)</i>	821
<i>Seminar with students of the University of Paderborn (20-21st March 2024) (JERZY SOJKA)</i>	825

<i>Scientific Symposium “Józef Padewski: Pole - Bishop - Martyr”</i> (10 th May 2024) (DAMIAN HERATYM)	827
<i>10th Ecumenical Catechetical Forum (24th May 2024)</i> (ELŻBIETA BYRTEK).....	829
<i>Inauguration of the Academic Year 2024/2025 on the 70th anniversary</i> <i>of the Academy (8th October 2025) (JAROSŁAW ZABROCKI).....</i>	833
<i>National Biblical-Missiological Conference “Bible-Dialogue-Culture”</i> (7 th November 2024) (KONRAD BUZAŁA)	837
List of authors	840
List of reviewers of <i>Theological Yearbook</i> in 2024	841